

ספר אור התלמוד

סיכום מהלך הגמרא עם הערות מהמפרשים

מסכת חגיגה

חובר ונערך
ע"י חברי "מכון שערי חכמה"

שנת תשנ"ב

מכתב הגאון הרב יעקב אירבך שליט"א
בן הגאון הגדול רבי שלמה זלמן אירבך שליט"א
ראש כולל קהלות ישראל, עמנואל

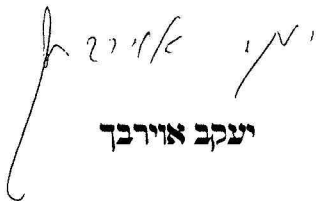
בס"ד ז' אייר תשנ"ב

אל מע"כ חברי מכון "שערי חכמה" בעמנואל בראשות הרה"ג ר' יצחק ספרינג
שליט"א בעמ"ח ספר שורש האותיות ועוד ספרים חשובים.

ראיתי מהגליונות הנדפסים אשר ערכתם במו"ט לאחר יגיעה גדולה בתמצית
מו"מ הגמרא והסיכום עם המפרשים, הנקרא "אור התלמוד", אשר הוא דבר גדול
הבא להקל בחזרה ושינון לתלמידים וללומדי הדף ולסייע בידי הלומדים לזכרון
הסוגיא והמפרשים. ובודאי יש בזה משום זיכוי הרבים ולקיים מה שנאמר השמר
לך ושמור וכו'.

והברכה לחברי המערכת שליט"א שיזכו להמשיך בהפצת התורה ואור התלמוד
למען ירבה הדעת ולהגדיל תורה ולהאדירה.

בברכת התורה

יעקב אירבך

"הכל חייבין בראייה חוץ מ... טומטום ואנדרוגינזים"

מקור: "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ד" (דברים ט"ז, ט"ו)
 ברייתא {
 "זכורך" - להוציא את הנשים (לפוטין מראייה)
 "זכורך" - להוציא טומטום ואנדרוגינזים (לפוטין מראייה)
 "כל זכורך" - לרבות את הקטנים (להיבם בראייה)

1. "זכורך" - להוציא את הנשים

שאלה: למה צריך פסוק לפוטין הרי זה מצות עשה שהזמן גרמא ולכן נשים פטורות?
 תשובה: סלקא דעתך שנלמד ג"ש ראייה ראייה מהקהל וכמו שבהקהל נשים חייבות אע"פ שהיא מצות עשה שהזמן גרמא כך גם בראייה, קמ"ל "זכור".

2. "זכורך" - להוציא טומטום ואנדרוגינזים

א החידוש בפטור של אנדרוגינזים - אע"פ שיש בו צד זכרות בכל זאת פטור מן הראייה דהוי בריה בפני עצמו.
 ב טומטום רגיל ספק הוא³³ ואין צורך בפסוק כדי לפוטרו מראייה שהרי ספק אם הוא בכלל זכור.
 הטומטום בדרשה זו הוא טומטום שביציו מבחוק³³ (אך הגיד טמון) שהוא בודאי זכר ולכן צריך פסוק כדי לפוטרו "ע"פ רש"י ד"ה כשביציו.

3. "כל זכורך" - לרבות את הקטנים

סתירה: במשנה נאמר "הכל חייבין בראייה חוץ מהרש שומה וקטן?"
 תשובה: לגבי הסתירה הנ"ל התשובה היא שהמשנה שפוטרת קטן מראייה מדברת על קטן שלא הגיע לחינוך ואילו הברייתא המחייבת קטן מדברת על קטן שהגיע לחינוך.
 ואע"פ שבברייתא מובא הפסוק "כל זכורך" לרבות את הקטנים אין זה אלא אסמכתא בעלמא שהרי מצות חינוך דרבנן היא, ומפסוק זה נלמד שהמקמץ³⁴ והמצרף נחשת והבורסי פטורים מן הראייה משום שנאמר "כל זכורך". היינו מי שיכול לעלות עם כל זכורך יצאו אלו שאינן ראויין לעלות עם כל זכורך³⁵.